

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ
ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε.

Αναπτυξιακός Οργανισμός
Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Πληροφορίες & Εγγραφή:

www.dodoni-symposium.gr

Ανθρώπινη Ομάδα και Καταστροφές: Συνειδητές και Ασυνειδητές Διεργασίες

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος
Λωδώνης

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ
ΠΡΥΤΑΝΕΙΟ

Με τη συμμετοχή των

IOAF
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ
ΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΤΥΞΙΑ
ΑΙΩΝΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΕΠΕΙΡΟΥ

Έργο της χαράκτριας Ράνιας Σταθοπούλου

Το συμπόσιο υλοποιείται στο πλαίσιο της διατοπικής συνεργασίας «Πολιτιστικές Διαδρομές και Αρχαία Θέατρα» του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020 της ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ, υπομέτρο 19.3 «Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική & διατοπική)» του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 – 2020.

Ανθρώπινη Ομάδα και Καταστροφές:

**Συνειδητές και
Ασυνείδητες
Διεργασίες**

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε.-Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ιδιαίτερη χαρά σας προσκαλεί στο “3ο Ομαδικό-Αναλυτικό Συμπόσιο Αρχαίας Δωδώνης. Σύνδεση της Αρχαίας Ελληνικής με την Ψυχαναλυτική και Ομαδική-Αναλυτική Σκέψη”, που θα πραγματοποιηθεί στις 31 Αυγούστου & 1 Σεπτεμβρίου 2024 στο πλαίσιο υλοποίησης της Διατοπικής Συνεργασίας «Πολιτιστικές Διαδρομές και Αρχαία Θέατρα» του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER 2014-2020.

Οι διήμερες εργασίες του Συμποσίου θα διεξαχθούν τόσο στον αρχαιολογικό χώρο της Δωδώνης, όσο και στο παρακείμενο ξενοδοχείο “Πρυτανείο”.

Συγκεκριμένα, πρόκειται για οργάνωση **διημερίδας της «ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.»** με τη συμμετοχή και αρωγή της **Εφορείας Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων**.

Το **Ινστιτούτο Ομαδικής Ανάλυσης S.H. Foulkes (ΙΟΑΦ)**, μετά της Προέδρου του **κας Δομνίκης Μυλωνά**, Ψυχιάτρου, Ψυχαναλύτριας, Ομαδικής Αναλύτριας και του Συντονιστή του Συμποσίου **Δρ. Φώτη Γιωτάκη**, Ψυχιάτρου, Ψυχαναλυτή Ομάδας, έχει αναλάβει την επιστημονική οργάνωση αυτού του Ομαδικού-Ψυχαναλυτικού Συμποσίου, ο τίτλος του οποίου είναι: **«Ανθρώπινη Ομάδα και Καταστροφές: Συνειδητές και Ασυνείδητες Διεργασίες».**

Το Συμπόσιο απευθύνεται σε ειδικούς ψυχικής υγείας, κοινωνικούς λειτουργούς, νοσηλευτές, διδάσκοντες σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, δημόσιους λειτουργούς κέντρων λήψης αποφάσεων και παρεμβάσεων σε καταστροφές, ανθρώπους της τέχνης και ευρύτερα στο ενδιαφερόμενο κοινό.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει διαλέξεις επίτιμων και διακεκριμένων προσκεκλημένων επιστημόνων, όπως είναι οι καθηγητές κ. **Αριάδνη Γκάρτζιου-Τάπη** και κ. **Νίκος Τζαβάρας**, καθώς και ο φιλόλογος, νομικός και συγγραφέας, Πρόεδρος της Εθνικής Βιβλιοθήκης Ελλάδος κ. **Σταύρος Ζουμπουλάκης**, καθώς και σύντομες εισηγήσεις που θα γίνουν από Ομαδικούς Αναλυτές, Ψυχαναλυτές, Ψυχολόγους, Ιστορικούς, Αρχαιολόγους κ.ά.

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος
Δωδώνης

Η Ομαδική-Αναλυτική προσέγγιση στην δομή του Συμποσίου και ο παγκοσμίως ακτινοβολίας χώρος της Αρχαίας Δωδώνης, δημιουργούν νέες νοηματοδοτήσεις στο διεπιστημονικό πλαίσιο εργασίας, τόσο στην επεξεργασία των θεμάτων, όσο και στην οπτική αξιοποίησης του πολύπλευρου μνημείου.

Η επιστημονική ομάδα του **Ινστιτούτου Ομαδικής Ανάλυσης S.H. Foulkes (IOAF)** τονίζει ότι η Ομαδική Ανάλυση στοχεύει στη σχέση ατόμων και ομάδων, δεν διαχωρίζει το ατομικό από το κοινωνικό και χρησιμοποιεί ως πλαίσιο κατανόησης τις διυποκειμενικές αλληλεπιδράσεις των μελών, εντός του πολυπρόσωπου δικτύου των επικοινωνιών που αποκαλείται matrix.

Με αυτή την αντίληψη, θα επιχειρηθεί διερεύνηση της ψυχαναλυτικής και Ομαδικής-Αναλυτικής συνεισφοράς στην κατανόηση των συνθηκών που ευνοούν την δυνατότητα της ανθρώπινης καταστροφικότητας, αλλά και στη μελέτη των μαζικών αντιδράσεων σε σχέση με καταστροφές που συνέβησαν από την αρχαιότητα ως σήμερα.

Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στις ασυνείδητες διεργασίες ατόμων και ομάδων και στις συνειδητές πρακτικές που παρατηρούνται στις ανθρωπογενείς (πόλεμος, περιβαλλοντική καταστροφή, κλιματική κρίση κλπ.) ή φυσικές (κατακλυσμός, σεισμός, πανδημία κλπ.) καταστροφές.

Σημαντική κρίνεται η συμμετοχή όλων των μελών του Συμποσίου στις ψυχοδυναμικές Ομάδες εμπειρίας και διαλόγου.

Παράλληλα, θα υπάρχουν σε διάδραση με τα δρώμενα του Συμποσίου, καλλιτεχνικές μουσικές και ποιητικές σύντομες εκδηλώσεις που θα βασίζονται στην αρχαιοελληνική γραμματεία και μουσική παράδοση και θα παρουσιαστούν από το μουσικό σύνολο "Οι Λυριστές" του συνθέτη **Δρ. Νίκου Ξανθούλη** και από την **Θεατρική Συμπαιγνία**.

Η συμμετοχή είναι δωρεάν και απαιτείται δήλωση συμμετοχής.
Λόγω περιορισμένου χώρου θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας.

Με τιμή,
Ο Γενικός Διευθυντής της "ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε."
Γεώργιος Θεοχάρης
Οικονομολόγος

Το συμπόσιο υλοποιείται στο πλαίσιο της διατοπικής συνεργασίας «Πολιτιστικές Διαδρομές και Αρχαία Θέατρα» του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020 της ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. υπομέτρο 19.3 «Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική & διατοπική)» του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 - 2020.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γιώργος Θεοχάρης

Οικονομολόγος, Διευθυντής
«Ηπειρος Α.Ε.»

Γεωργία Κιτσάκη

Κοινωνική Λαογράφος, PhD

Ράνια Σταθοπούλου

Επίκουρη Καθηγήτρια Σχολής
Καλών Τεχνών Πανεπιστημίου
Ιωαννίνων

Κατερίνα Μήλιου

Ψυχολόγος, Msc,
Ψυχοθεραπεύτρια

Αλεξάνδρα Μάρκοβιτς

Ιατρός, Ομαδική Αναλύτρια

Χαρά Μπίκα

Κοινωνική λειτουργός, Med

Δήμητρα Αλεξίου

Φιλολόγος Ειδικής Αγωγής
MPhil

Λένα Βασιλείου

Αρχαιολόγος Εφορίας
Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων, PhD

Φώτης Γιωτάκης

Ψυχίατρος, Ψυχαναλυτής
Ομάδος, PhD

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αριάδνη Γκάρτζιου - Τάττη

Ομότιμη Καθηγήτρια
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Νίκος Τζαβάρας

Ομότιμος Καθηγητής
Ψυχιατρικής Δημοκριτείου
Πανεπιστημίου, Ψυχαναλυτής

Δομνίκη Μυλωνά

Ψυχίατρος, Ψυχαναλύτρια,
Ομαδική Αναλύτρια

Φώτης Γιωτάκης

Ψυχίατρος, Ψυχαναλυτής
Ομάδος, PhD

Λένα Τελειώνη

Κλινική Ψυχολόγος,
Ψυχαναλύτρια, Ομαδική
Αναλύτρια

Κώστας Κωνσταντόπουλος

Ψυχίατρος, Ομαδικός
Αναλυτής

Λένα Βασιλείου

Αρχαιολόγος Εφορίας
Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων, PhD

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Ινστιτούτο Ομαδικής Ανάλυσης S.H. Foulkes (IOAF)

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Φώτης Γιωτάκης

Ψυχίατρος, Ψυχαναλυτής Ομάδος, PhD

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος
Δωδώνης

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ ΟΜΑΔΩΝ

Ιατροί - Ομαδικοί Αναλυτές

Αλεξάνδρα Μάρκοβιτς

Ψυχίατροι - Ομαδικοί Αναλυτές

Δομνίκη Μυλωνά

Κώστας Κωσταντόπουλος

Φώτης Γιωτάκης

Ψυχολόγοι - Ομαδικοί Αναλυτές

Λένα Τελειώνη

Ψυχολόγοι - Τελειόφοιτοι Ομαδικής Ανάλυσης ΙΟΑΦ

Αντιγόνη Διονυσιάδου

Γιώτα Αρβανίτη

Γιώτα Λυμπεροπούλου

Ευανθία Σακελλαρίου

Μιχάλης Σκάλτσας

Κοινωνικοί Ανθρωπολόγοι- Τελειόφοιτοι Ομαδικής Ανάλυσης ΙΟΑΦ

Αριστείδης Πετάμης

Το συμπόσιο υλοποιείται στο πλαίσιο της διατοπικής συνεργασίας «Πολιτιστικές Διαδρομές και Αρχαία Θέατρα» του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020 της ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. υπομέτρο 19.3 «Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διοικητική & διατοπική)» του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 - 2020.

AMI 8995, M35, 4ος-3ος αι. π.Χ.
Οι Δωδωναίοι ρωτούν το Δία και τη
Διώνη εάν η βαρυχειμωνιά
οφείλεται σε παράπτωμα.

*«Ἐπερωτῶντι Δωδωναῖοι τὸν Δία
καὶ τὴν Διώναν ἢ δι' ἀνθρώπου τινὸς
ἀκαθαρτίαν ὁ θεὸς τὸ <v> χειμῶνα
παρέχει.»*

Χρηστήριο ἐλάσμα ἀπὸ τῆ Δωδώνη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σάββατο, 31 Αυγούστου 2024

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΠΡΥΤΑΝΕΙΟ

08:30 - 09:00 Εγγραφές

09:00 - 09:30 Καλωσόρισμα ἀπὸ τὸ Συντονιστὴ τοῦ Συμποσίου
Εναρκτήρια Τελετὴ
Μουσικὴ ἀπὸ τὸ Μουσικὸ Σύνολο «Οἱ Λυριστές»*

Ἀφήγηση ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὴν ὀμηρικὴ καὶ τὴν τραγικὴ
ποίησι ἀπὸ τὴ «Θεατρικὴ Συμπαιγνία»**

09:30 - 10:00 Χαιρετισμοί

Σύντομη παρουσίαση τοῦ προγράμματος «Πολιτιστικὴς
διαδρομὲς καὶ Ἀρχαία Θέατρα» τοῦ τοπικοῦ προγράμματος
CLLD/LEADER 2014-2020.

10:00 - 11:00 Συνεδρία διαλέξεων

Προεδρείο: **Δ. Μυλωνά, Η. Κουλακιώτης**

«Ἀρχαιοελληνικοὶ μῦθοι περὶ Κατακλυσμῶν»

Α. Γκάρτζιου-Τάττη

«Φανατισμὸς ὡς ἀμυνα κατὰ τῆς Ναρκισσοειδοῦς
Εὐαιωτότητας: Ἡ παραμόρφωση τῆς υποκειμενικότητας
μέσω τῆς ἰδεολογίας»

Ν. Τζαβάρης

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος
Λοδώνης

11:00 - 11:15 Διάλειμμα - Coffee break

11:15 - 12:30 Α΄ Στρογγυλή Τράπεζα

Προεδρείο: **Α. Τελειώνη, Β. Παπαδοπούλου**

«Σεισμοί, συλλογικά συναισθήματα και πολιτική στην Αρχαιότητα»

Η. Κουλακιώτης

«Όψεις της Καταστροφικότητας στην Ομαδική Ανάλυση»

Κ. Κωνσταντόπουλος

Διάλεξη: «Η ενσυναίσθηση και οι συνδέσεις του εαυτού»

Δ. Μυλωνά

12:30 - 12:45 Διάλειμμα

12:45 - 14:15 Μικρές Ομάδες

14:15 - 18:30 Μεσημβρινή διακοπή εργασιών
Γεύμα εργασίας συντελεστών συμποσίου

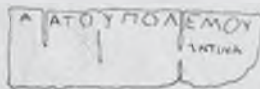

Το συμπόσιο υλοποιείται στο πλαίσιο της διατοπικής συνεργασίας «Πολιτιστικές Διαδρομές και Αρχαία Θέατρα» του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020 της ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. υπομέτρο 19.3 «Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική & διατοπική)» του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 - 2020.

3691B. α' μισό 4ου αι.

[- - -] [A] [A] του πολέμου

Ερώτημα που σχετίζεται με πόλεμο. Για ερωτήματα που σχετίζονται με πόλεμο στην δελφική παράδοση βλ. Parke, Wormell 1956, τ. 2, αρ. 100, αρ. 605- Dillon 2002, 98.

3691B
3692B

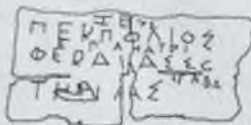
2940B. α' μισό 4ου αι.

Ζεύς

πύρ πόλιος

1 Φεραίας εο-
τηρίας

Δημόσιο ερώτημα (βλ. αναλυτικότερα 191A) που αφορά κίνδυνο που απειλεί την θεοσαυική πόλη των Φεραίων. Όπως παρατηρεί ο J. Méliès Douma (Γερμ. επικ.), η φράση Φεραίας πόλιος θα πρέπει ίσως να συνδεθεί με την χρήση ποταμογενών επιθέτων στην Θεσσαλία. Βλ. Buck 1965, 134-136. Παρόμοια όμως η χρήση ποταμογενών επιθέτων που προσδιορίζουν ονομαστικά όπως το χθόν. γή, πόλιος κλπ. είναι συντηρητική στους τραγικούς. Για το επίθετο Φεραία βλ. Eur. Alc. 234-5, 476 φεραία χθόν. Alc. 480 Φεραίων όστου. Σοφ. απ. 911 Kall γή Φεραία. Ενδεχομένως η 2937A είναι αναγνωριστική περίληψη της 2940B. Για το θέμα της σωτηρίας βλ. αναλυτικότερα 203B. Για ερωτήματα θεοσαυικής προέλευσης βλ. αναλυτικότερα 31A. Για ερωτήματα που αφορούν οσκήρια πόλιων βλ. Parke, Wormell 1956, τ. 2, αρ. 84.

2940B
2941B
2942B

Χρηστήρια ελάσματα από τη Δωδώνη

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΔΩΔΩΝΗΣ: ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

**18:30 - 19:00 Καλωσόρισμα από το Συντονιστή του Συμποσίου
Τελετουργικό Έναρξης:**

Μουσική από το σύνολο «Οι Λυριστές»*

Αφήγηση αποσπασμάτων από την ομηρική και την τραγική ποίηση από τη «Θεατρική Συμπαιγνιά»**

19:00 - 20:30 Β' Στρογγυλή Τράπεζα

Προεδρείο: **Φ. Γιωτάκης, Ρ. Σταθοπούλου**

Διάλεξη: «Ο άνθρωπος εν καιρώ πολέμου»

Σ. Ζουμπουλάκης

«Γιατί πόλεμος; Ψυχαναλυτικές, Ομαδικές-Αναλυτικές Προσεγγίσεις»

Φ. Γιωτάκης

«168/7 π.Χ.: Ερμηνεύοντας το στρώμα καταστροφής ενός πολέμου»

Ε. Βασιλείου

20:30 - 20:45 Διάλειμμα

20:45 - 21:45 Μεγάλη Ομάδα

Συντονίστρια: **Δ. Μυλωνά**

Συν-συντονίστρια: **Λ. Τελειώνη**

22:00

Δείπνο συντελεστών συμποσίου

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος
Δωδώνης

AMI 11479, M177, 400-350 π.Χ.
Ερώτηση από τους κατοίκους του
Ογχησμού (επινείου της Φοινίκης
στη Χαονία) σχετικά με το εάν η
πόλη τους απειλείται με λοιμό.

«[Θ]εοί. Ἐπερωτέοντι
[Ὀγχ]εσμαῖοι ἦ 'στι αὐτοῖς
[. . .]ός ἐν τάν αὐτῶν;»

Χρηστήριο έλασμα από τη Δωδώνη

Κυριακή, 1 Σεπτεμβρίου 2024

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΠΡΥΤΑΝΕΙΟ

09:45 - 10:00 Καλωσόρισμα από το Συντονιστή του Συμποσίου
Μουσική από το σύνολο «Οι Λυριστές»*

Αφήγηση αποσπασμάτων από την ομηρική και την
τραγική ποίηση από τη «Θεατρική Συμπαιγνία»**

10:00 - 11:30 Γ' Στρογγυλή Τράπεζα

Προεδρείο: **Α. Γκάρτζιου - Τάττη, Κ. Κωνσταντόπουλος**

«Στα χρόνια της πανώλης: Η επιδημία που άλλαξε τον ρου
της ιστορίας»

Β. Παπαδοπούλου

«Ο Θάνατος στη ζωή»

Λ. Τελειώνη

«Τέχνη και Καταστροφικότητα: Η Τέχνη της ζωγραφικής ως
μέσον έκφρασης της καταστροφικότητας και ως μέσον
επούλωσης των τραυμάτων από την καταστροφικότητα»

Κ. Μήλιου

«Διαχρονικές Θεωρήσεις της Διαταραχής Μετατραυματικού
Στρες στις μεταπολεμικές κοινωνίες»

Α. Μάρκοβιτς

11:30 - 11:45 Διάλειμμα

11:45 - 13:15 Μικρές Ομάδες

13:30 - 13:45 Μουσική από το σύνολο «Οι Λυριστές»*

Αφήγηση αποσπασμάτων από την ομηρική και την
τραγική ποίηση από τη «Θεατρική Συμπαιγνία»**

Το συμπόσιο υλοποιείται στο πλαίσιο της διατοπικής συνεργασίας «Πολιτιστικές Διαδρομές και Αρχαία Θέατρα» του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020 της ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. υπομέτρο 19.3 «Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διοικητική & διατοπική)» του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 - 2020.

**Ανθρώπινη
Ομάδα και
Καταστροφές:** Συνειδητές και
Ασυνειδητές Διεργασίες

www.dodoni-symposium.gr

ΑΜΙ 12935, Μ890, μέσα 5ου αι. π.Χ.

Ο ερωτών ενδιαφέρεται να ενημερωθεί για την ασθένεια του Μάτρωνα και θέλει να μάθει αν η παρέμβαση της θεραπεύτριας Παιανίας θα θεραπεύσει το φύμα του, αποτέλεσμα της λέρπας (λέπρας/φυματίωσης).

*«βροτοῖς πιφαύσκων εἶπε, τὰς δ' αἰνῶν νόσους,
σαρκῶν ἐπαμβατῆρας ἀγρίαις γνάθοις
λειχῆνας ἐξέσθοντας ἀρχαίαν φύσιν:
λευκὰς δὲ κόρσας τῆδ' ἐπαντέλλειν νόσῳ:
ἄλλας τ' ἐφώνει προσβολὰς Ἐρινύων
ἐκ τῶν πατρῶων αἱμάτων τελουμένας:»*

Χρηστήριο έλασμα από τη Δωδώνη

13:45 - 14:45 Ολομέλεια Ανασκόπησης και Αποχαιρετισμού

Προεδρείο: **Κ. Μήλιου, Γ. Κιτσάκη, Φ. Γιωτάκης**

Παράλληλα δρώμενα:

Οι Λυριστές*

Αποσπάσματα**

Χαρακτικά έργα***

Γλυπτικές συνθέσεις****

Χρηστήρια ελάσματα από τη Δωδώνη*****

15.00

Λήξη των Εργασιών του Συμποσίου

Ανθρώπινη Συμειδητές και
Ομάδα και Ασυμειδητές
Καταστροφές: Διεργασίες

31/08/2024 Αρχαιολογικός χώρος
& 1/09/2024 Δωδώνης

Περιορήσεις

Αριάδνη Γκάρτζιου-Τάττη
Ομότιμη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Αρχαιοελληνικοί μύθοι περί Κατακλυσμών

Η μαρτυρία του Αριστοτέλη (*Μετεωρολογικά* 352 d) ότι ο Δευκαλίων μετά τον κατακλυσμό έφθασε στη Δωδώνη για να ζητήσει τη βοήθεια του Διός δικαιώνει την επιλογή του ιερού χρηστηρίου ως τοπόσημου διεξαγωγής του συμποσίου μας.

Η αμφίσημη σχέση των ανθρώπων και των φυσικών στοιχείων που, ενίοτε, έχει οδηγήσει στην πλήρη καταστροφή της ανθρώπινης κοινωνίας, προσανατόλισε και την έρευνά μου που επικεντρώνεται στην παρουσίαση των αφηγήσεων σχετικά με τους κατακλυσμούς που ήταν γνωστοί στην αρχαιοελληνική μυθική σκέψη. Οι κατακλυσμοί του Ωγύγη, του Δαρδάνου και του Δευκαλίωνα αποτελούν το εφαλτήριο για την κατανόηση του ρόλου του υγρού στοιχείου που καθόριζε τη ζωή των λαών της μεγάλης θαλάσσιας λεκάνης της Μεσογείου. Κι αν για τους λαούς της εποχής αρκούσε η θεική οργή ως εξήγηση των επικίνδυνων φυσικών φαινομένων, υπάρχει ίσως ακόμη ευκαιρία να προβληματιστούμε σχετικά με τις συνέπειες των ανθρωπίνων πράξεων πάνω στην κλιματική αλλαγή, την αλλοίωση του περιβάλλοντος, τις επιπτώσεις της ξηρασίας και την προστασία των θαλασσών.

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος

Λαδώνης

Νίκος Τζαβάρας

Ομότιμος Καθηγητής Ψυχιατρικής

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο

Ψυχαναλυτής τ. Πρόεδρος Ελληνικής Ψυχιατρικής Εταιρείας

& Ελληνικής Ψυχαναλυτικής Εταιρείας

Φανατισμός ως άμυνα κατά της Ναρκισσιστικής Ευαλωτότητας:

Η παραμόρφωση της υποκειμενικότητας μέσω της Ιδεολογίας

Η έννοια του φανατισμού χρησιμοποιείται για τον χαρακτηρισμό των πολλών μορφών της από διαφορετικές επιστήμες όπως η Ιστορία, η Κοινωνιολογία, η θεωρία της Πολιτικής, η Νομική ή ακόμη η Ιατροδικαστική και Δικαστική Ψυχιατρική. Το έργο τους αφορά τόσο στη διαπίστωση και περιγραφή όσο και στην κατανόηση ισχυρών, μη εύκολα αποδεχόμενων αμφισβήτησης ή και ακόμη ακλόνητων πεποιθήσεων –οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα εκδηλώσεων. Στην Ψυχιατρική, την Ψυχολογία και ιδιαιτέρως στην Ψυχανάλυση το κλινικό και θεωρητικό ενδιαφέρον εστιάζεται στους συνειδητούς και ασυνειδητούς λόγους που οδηγούν το Εγώ σε ταυτίσεις ποικίλων προελεύσεων που αποκλείουν την κριτική και αυτοκριτική τους αμφισβήτηση. Καθίσταται δε προφανής ο συσχετισμός τους με το Υπερ-Εγώ όταν αντιδρά με κατηγορηματικότητα κατά της πραγματικής ή φανταστικής απόρριψης απόψεων που εν μέρει το συγκροτούν. Κάτω δε από ορισμένες συνθήκες –οι οποίες περιγράφονται στην εν λόγω εισήγηση - η αδιάσειστη ταύτιση με προσφερόμενες ερμηνείες ψυχικών και κοινωνικών φαινομένων εξυπηρετεί την απόκρουση ναρκισσιστικών τραυμάτων που μπορεί να προέλθουν από την εισβολή αντιτιθέμενων εκδοχών. Η ναρκισσιστική αδυναμία και ο φόβος απέναντι στην ετερότητα έχει συχνά ως συνέπεια τη 'συμφιλίωση' με ακράδαντες βεβαιότητες διαφόρων αιτίων και επιρροών που συναποτελούν τη φανατική θωράκιση της ακαμψίας του Εαυτού. Υφίστανται ομοιότητες με την εν γένει προβληματική της παράνοιας όπως και με τη σχέση της 'Ψυχολογίας της Μάζας'.

Ηλίας Κουλακιώτης
Αναπληρωτής Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Σεισμοί, συλλογικά συναισθήματα και πολιτική στην Αρχαιότητα

Η βίαιη γεωμορφολογική και περιβαλλοντική αλλαγή που προκαλεί ένας σεισμός, πολλές φορές και με τραγικές δημογραφικές συνέπειες, αποδίδονται συχνά από τις αρχαίες κοινωνίες σε μια θεϊκή παρέμβαση. Τα συλλογικά συναισθήματα που συνοδεύουν αυτές τις στιγμές κρίσης κινούνται ανάμεσα στον φόβο, την ενοχή και την ανάγκη αποκατάστασης της κοινωνικής συνοχής μέσα από πρακτικές διαχείρισης αυτών των συναισθημάτων. Με αφετηρία το παράδειγμα του μεγάλου σεισμού στη Σπάρτη του 5ου αι. π.Χ. επιχειρείται η διερεύνηση ενός φυσικού φαινομένου που καταλήγει να θέτει σε αμφισβήτηση την ίδια την κοινωνική ιεραρχία της πόλεως. Οι Σπαρτιάτες της εποχής αναστοχάζονται τις δομές των σχέσεων τους εντός και εκτός της πολιτικής τους κοινότητας, διότι αυτός ο σεισμός καταλήγει να γίνεται η λυδία λίθος της ευσέβειάς τους και επομένως της συλλογικής τους ταυτότητας.

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος

Λαδώνης

Κώστας Κωνσταντόπουλος
Ψυχίατρος, Ομαδικός Αναλυτής

Όψεις της Καταστροφικότητας στην Ομαδική Ανάλυση

Στην παρούσα ανακοίνωση θα επιχειρηθεί να αναλυθεί η έννοια της καταστροφικότητας ως μίας ακραίας μορφής επιθετικότητας και το πώς η ομαδική ανάλυση προσπαθεί να την εμπεριέξει και δυνάμει να την μεταβολίσει. Βασιζόμενοι στις θεωρητικές αρχές του S.H. Foulkes και του W.R. Bion για την προέλευση και τις εκδηλώσεις της ακραίας επιθετικότητας θεωρούμε ότι αυτές μπορεί να προκύψουν τόσο από την ατομική παθολογία των μελών μιας ομάδας όσο και από τη συνολική δυναμική της ομάδας κατοπνίζοντας ευρύτερα ζητήματα, όπως συλλογικό άγχος, αντίσταση ή προσπάθεια εξουσίας. Και ότι μπορεί οι εκδηλώσεις ακραίας επιθετικότητας να μην είναι μόνο καταστροφικές αλλά και πολύτιμες για την κατανόηση των ασυνείδητων διαδικασιών της ομάδας. Ιδία δε, όταν καταστεί δυνατόν να εμπεριεχθεί σ' αυτές η ετερότητα και να μεταλλαχθούν, μπορούν να λειτουργήσουν θεραπευτικά.

Δομνίκη Μυλωνά

Ψυχίατρος, Ομαδική Αναλύτρια, Ψυχαναλύτρια

Η ενσυναίσθηση και οι συνδέσεις του εαυτού

Η καταστροφή διαπερνάει την ανθρώπινη ύπαρξη και η ανθρωπότητα ανέκαθεν συνυπάρχει με το κακό. Απέναντι στην φρικτή αδυναμία, στο τραύμα - το «περισσότερο από όσο αντέχει ο νους»-, στο κακό που διαρρηγνύει τις εγγυήσεις της δέσμευσής μας στο διαπροσωπικό/κοινωνικό σύμφωνο, μπορούμε να αντιπαραθέσουμε την καταθλιπτική θέση και την επανόρθωση, την πιθανότητα της ελπίδας και την τέχνη, την ενσυναίσθηση και ίσως την δυνατότητα της ψυχοθεραπευτικής συνάντησης να μετασχηματίζει τον τρόπο σε διάλογο.

Στην ανακοίνωσή μας θα αναφερθούμε στην παρουσία της ενσυναίσθησης στο πλαίσιο σκέψης και πρακτικής της ψυχανάλυσης και της ομαδικής ανάλυσης, και στο νόημα που αποδίδεται σε αυτό το πολύπλοκο συναίσθημα.

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος
Λωδώνης

Σταύρος Ζουμπουλάκης

Δρ Νομικός, Φιλολόγος, Φιλόσοφος

Πρόεδρος του Εφορευτικού Συμβουλίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης Ελλάδος

Ο άνθρωπος εν καιρώ πολέμου

Ο πόλεμος αποτελεί το κατεξοχήν πεδίο για την εκδήλωση της ανθρώπινης κακουργίας: σφαγή, αιχμαλωσία, βιασμοί, λεηλασία, ισοπέδωση χωριών και πόλεων, ξεριζωμός ανθρώπων, γενοκτονία. Μέγα μέρος αυτής της κακουργίας συντελείται με υπερήφανη συνείδηση ότι υπηρετεί υψηλούς ηθικούς στόχους και ευγενή ιδεώδη. Ο πόλεμος πάντως, ακόμη και όταν είναι δίκαιος (αν θεωρήσουμε ότι υπάρχει δίκαιος πόλεμος) ή έστω αναπόφευκτος, σημαίνει πάντα χυμένο αίμα.

Ο πόλεμος, που δεν έλειψε ποτέ από την ανθρώπινη ιστορία, θέτει πολλά και δυσασπάντητα ηθικά ερωτήματα. Θα προσπεράσουμε το μάταιο ερώτημα τι είναι αυτό που οδηγεί τον άνθρωπο να κάνει πολέμους, δηλαδή να σκοτώνει και να σκοτώνεται, και θα προσπαθήσουμε να συζητήσουμε το ερώτημα αν υπάρχει δυνατότητα, σε αυτή τη συνθήκη γενικευμένου φονικού, μιας άλλης στάσης, εκτός από εκείνη του γενναίου πολεμιστή ή του ανυπεράσπιστου θύματος, μιας στάσης ηθικής και δίκαιης.

Φώτης Γιωτάκης
Δρ Ψυχίατρος, Ψυχαναλυτής Ομάδος

Γιατί πόλεμος; Ψυχαναλυτικές, Ομαδικές- Αναλυτικές - Προσεγγίσεις

Η Ομαδική Ανάλυση και ο βασικός πυλώνας της, η Ψυχανάλυση, συμβάλλουν στον διεπιστημονικό διάλογο περί πολέμου, καθότι χωρίς να αγνοούν τα αίτια της εξωτερικής πραγματικότητας, αποκαλύπτουν και τις εσωτερικές, ασυνειδητές ψυχικές διεργασίες που συντελούνται στα άτομα και στις δομημένες ή αδόμητες ομάδες.

Όσον αφορά στην ψυχολογία των μαζών και στη δυνατότητα εκδήλωσης μαζικών ανθρωπογενών καταστροφών διατυπώθηκαν, ήδη από τον 19ο αιώνα, σημαντικές μελέτες (G. Tarde, G. Le Bon, C. Lombroso κ.λπ.).

Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο πολλοί ψυχαναλυτές (S. Ferenczi, κ.α.) επισήμαναν την σύνδεση της συμπτωματολογίας των νευρώσεων του πολέμου, του γνωστού τρομώδους συνδρόμου των στρατιωτών, με το πρώιμο ψυχικό τραύμα.

Στον μεσοπόλεμο, ο S. Freud επηρεασμένος από τα πρωτοφανή δεινά της ανθρωπότητας και τα όσα υπέστη και ο ίδιος, τόσο από τον πόλεμο όσο και από την πανδημία του 1919, στα έργα του (μεταξύ άλλων, Ομαδική Ψυχολογία και Ανάλυση του Εγώ, Ο Πολιτισμός πηγή δυσαρέσκειας) αλλά και στις επιστολές που ανταλλάσσει με τον A. Einstein όπου απαντά στο ερώτημα «Γιατί πόλεμος;», αναφέρεται κυρίως στις ενορμητικές, ασυνειδητές δυνάμεις που διέπουν τον ψυχισμό του ατόμου, της μάζας, του πλήθους ή της μεγάλης οργανωμένης ομάδος και συντελούν στην έκφραση της επιθετικότητας και του μίσους.

Νέες προσεγγίσεις επιχειρούνται στα διάφορα επιστημονικά πεδία ύστερα από την εμφάνιση του ναζισμού και του ολοκαυτώματος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Εξέχοντες ψυχαναλυτές όπως οι S.H. Foulkes, W.R. Bion, κ.α. εστιάζουν, μελετούν και κατεξοχήν αξιοποιούν τη δυναμική της Αναλυτικής Ομάδος με ή χωρίς «αρχηγό», ως μέσον θεραπείας και ανάλυσης των κοινωνικών φαινομένων.

Με αφορμή τα κοινωνικο-ιστορικά γεγονότα και τον ρόλο της ηγεσίας στην πρόκληση των καταστροφών κατά την περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ο S.H. Foulkes διατύπωσε την έννοια της matrix, του κοινωνικού ασυνειδήτου και την αξία του ηγέτη συντονιστή και όχι αρχηγού στην κατανόηση των αντι - group φαινομένων και την στροφή στη δημιουργικότητα.

Ακόμη σήμερα, κατά την εποχή της παγκοσμιοποίησης και του τεχνολογικού πολιτισμού, με τις σύγχρονες νέες απειλές γενικευμένου πολέμου που προκύπτουν πιθανώς και από μια καταναγκαστική επαναληπτικότητα,

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος

Λαδώνης

υποκείμενη και σε ασυνείδητες ψυχικές εγγραφές, παραμένει επίκαιρο το ερώτημα «Γιατί πόλεμος;».

Στην ανακοίνωσή μας θα επιχειρήσουμε να αναφερθούμε σε ορισμένες ψυχαναλυτικές απόψεις αλλά και στην έννοια της Μεγάλης Ομάδος και των δυναμικών της, ως αυθύπαρκτης οντότητας που μπορεί να προσφέρει εναλλακτικές προοπτικές ειρηνικής νοσηματοδότησης στις παγκόσμιες διαμάχες.

Η Μεγάλη Ομάδα που περικλείει χιλιάδες ή εκατομμύρια ανθρώπους που βιώνουν την ίδια φαντασική ή πραγματική προγονική ιστορία, διαμορφώνει μια ταυτότητα την οποία καλείται να προστατεύσει από μία άλλη Ομάδα την οποία ορίζει ως εχθρική, εκμεταλλευόμενη τον ναρκισσισμό των μικρών διαφορών και τη διαγενεακή μεταφορά του επιλεγμένου τραύματος. Μέσω δε αμυντικών μηχανισμών προβολής, σχάσης, ενδοβολής κ.α., εναποθέτει όλα τα παρανοειδή άγχη και το κακό στον Άλλον, δημιουργώντας έτσι συνθήκες έναρξης βίαιων συγκρούσεων και πολέμων.

Θα τονίσουμε, τέλος, ότι η αναγνώριση της ευαλωτότητας της ανθρώπινης φύσης, η ικανότητα του πενθείν και η βίωση του φόβου και της αναπόφευκτης ενοχής για το τι είναι ικανός ο άνθρωπος να πράξει, ίσως συμβάλλουν σε κάποια αποτροπή του πολέμου διαχρονικά.

Ελένη Δ. Βασιλείου

Δρ Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων

168/7 π.Χ.: Ερμνεύοντας το στρώμα καταστροφής ενός πολέμου

Ως στρώμα καταστροφής ορίζεται το στρώμα γης που μαρτυρά την άμεση (πολεμικές συγκρούσεις, επιδρομές λαών) ή έμμεση (φυσικές καταστροφές) καταστροφική δραστηριότητα του ανθρώπου. Η άλωση της Ηπείρου το 168/7 π.Χ. από τα ρωμαϊκά στρατεύματα αποτυπώνεται αρχαιολογικά στις περισσότερες θέσεις με ένα βαθύ και εκτεταμένο στρώμα καταστροφής. Καταστράφηκαν και ερημώθηκαν 70 πόλεις, 150.000 άνθρωποι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις προγονικές εστίες και να εξανδραποδιστούν. Ποιος ήταν ο αντίκτυπος στην οικονομική και κοινωνική ζωή τους; Αποτέλεσε τροχοπέδη στη δημογραφία και στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του γηγενούς πληθυσμού;

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος

Λωδώνης

Βαρβάρα Παπαδοπούλου
Δρ Αρχαιολόγος

Στα χρόνια της πανώλης: Η επιδημία που άλλαξε τον ρου της ιστορίας

Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του αυτοκράτορα Ιουστινιανού και συγκεκριμένα το 541/2, πανδημία πανώλης έπληξε τη βυζαντινή αυτοκρατορία με ολέθρια αποτελέσματα. Ο ιστορικός Προκόπιος περιγράφει, με χαρακτηριστικές λεπτομέρειες, όχι μόνο τα συμπτώματα της νόσου αλλά και την τραγική κατάσταση που επικρατούσε στην Κωνσταντινούπολη την ίδια εποχή. Η πανδημία αυτή αρχικά συνδυάστηκε με κάποια παράξενα φυσικά συμβάντα (κλιματική αλλαγή;) που παρατηρήθηκαν την ίδια περίοδο και θεωρήθηκε ως μία θείκη τιμωρία.

Η πανώλη είναι γνωστή από την αρχαιότητα (λοιμός), και τα αποτελέσματά της υπήρξαν τραγικά, αν λάβουμε υπόψη μας ότι συνετέλεσε στην ήττα και το ξεκλήρισμα των Αθηναίων κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο.

Ξαναεμφανίστηκε, ως μαύρη πανώλη, δυναμικά τον 14ο αι. και εξόντωσε το 60% του πληθυσμού της Ευρώπης, με τρομερές δημογραφικές συνέπειες. Και στις τρεις προαναφερόμενες περιπτώσεις τα αποτελέσματα της πανδημίας αυτής υπήρξαν κοινωνικά και οικονομικά ολέθρια και άλλαξαν τον ρου της ανθρώπινης ιστορίας.

Πρόκειται για μία λοιμώδη ασθένεια, εξαιρετικά θανατηφόρα παλαιότερα. Η ονομασία πανώλης νόσος (παν + ὄλλυμι ή ὄλλυω=καταστρέφω, φονεύω, εξαφανίζω) σημαίνει αυτή που καταστρέφει τα πάντα και για το λόγο αυτό η ίδια λέξη συχνά χρησιμοποιείται και για άλλες επιδημικές νόσους που έχουν κοινό χαρακτηριστικό την πρόκληση μεγάλου αριθμού θανάτων.

Οι σκληρές συνέπειες της νόσου έχουν μείνει ανεξίτηλες στην ανθρώπινη ψυχή και στη συλλογική μνήμη και διαχρονικά προκαλούσαν τρόμο. Μεταφορικά η λέξη πανώλη ή πανούκλα έχει συσχετισθεί με κάθε μεγάλο κακό, συνδυασμένο με εκδηλώσεις απέχθειας, προκατάληψης και βαναυσότητων. Σε όλες τις εποχές συνδυάστηκε με θείκη τιμωρία, και συνδέθηκε με το «επερχόμενο τέλος του κόσμου». Εκτός των λοιπών συνεπειών και ολέθριων αποτελεσμάτων η πανώλης ή πανούκλα έγινε αιτία μεγάλου θρησκευτικού φανατισμού, που δεν αφορούσε μόνο τους ανθρώπους αλλά και τα ζώα.

Στην ανακοίνωσή μας θα γίνει μια σύντομη αναφορά σε κάποιες από τις σημαντικότερες περιπτώσεις πανδημίας πανώλης, που έχουν καταγραφεί ιστορικά και στις συνέπειές τους. Ιδιαίτερος λόγος θα γίνει στα ψυχικά τραύματα που έχουν σημειωθεί διαχρονικά στη συλλογική μνήμη και στους τρόπους που αναπτύχθηκαν για την αντιμετώπισή τους. Τέλος, παλαιότερες πανδημίες θα παραλληλιστούν με την πρόσφατη του Covid 19 και τις συνέπειες που όλοι βιώσαμε σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο.

Το συμπόσιο υλοποιείται στο πλαίσιο της διατοπικής συνεργασίας «Πολιτιστικές Διαδρομές και Αρχαία Θέατρα» του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020 της ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. υπομέτρο 19.3 «Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διοικητική & διατοπική)» του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 - 2020.

Λένα Τελειώνη

Κλινική Ψυχολόγος, Ομαδική Αναλύτρια, Ψυχαναλύτρια

Ο θάνατος στη ζωή

«Κοιτώντας πίσω στο παρελθόν και μελετώντας παλιούς πολιτισμούς και λαούς, εντυπωσιαζόμαστε από το πόσο ο θάνατος ήταν πάντα απωθητικός για τον άνθρωπο και θα είναι ενδεχομένως για πάντα» (σ. 31) (...) «Ο θάνατος ήταν και παραμένει ένα τρομακτικό, φρικιαστικό συμβάν και ο φόβος για αυτόν είναι κοινός σε όλους τους ανθρώπους, ακόμα και όταν νομίζουμε ότι τον έχουμε ελέγξει» (σ. 35) λέει η Kübler-Ross (1969) στο πολύ σημαντικό βιβλίο της «Πλησιάζοντας τον θάνατο».

Πολλοί λόγοι υπάρχουν φυσικά για την απροθυμία μας να αντιμετωπίσουμε τον θάνατο με ψυχραιμία παρά το γεγονός ότι η ζωή και ο θάνατος είναι γεγονότα αλληλένδετα, υπάρχουν ταυτόχρονα καθώς η διαλεκτική ανάμεσα στις διαδικασίες φθοράς και τη ζωτική δύναμη χαρακτηρίζει τη διαδρομή της ανθρώπινης ζωής.

Στην εργασία μας ως ψυχοθεραπευτές συναντάμε συχνά το θάνατο στις προσωπικές ιστορίες και τις οικογενειακές προϊστορίες των θεραπευόμενων μας όπου πολλές από αυτές είναι σημαδεμένες από απώλειες λιγότερο ή περισσότερο επεξεργασμένες. Σωματικές ασθένειες, ατυχήματα, κίνδυνοι είναι συμβάντα που οι θεραπευόμενοι φέρνουν στη θεραπεία τους ή έρχονται σε αυτήν με αφορμή αυτά.

Ερωτήματα σχετικά με το αίτιγμα του θανάτου, το αναπόφευκτο του γήρατος και πως αυτό επηρεάζει τη σχέση του ανθρώπου με το χρόνο, η παρουσία ή η απουσία νοήματος στη ζωή, όλα αυτά αποτελούν μέρος της κλινικής μας εργασίας.

Ο θάνατος αφορά τον καθένα ξεχωριστά αλλά συγχρόνως και όλους μαζί, ειδικά όταν πρόκειται για μαζικούς θανάτους που συμβαίνουν σε συνθήκες καταστροφών, πανδημίας, πολέμων. Παρ' όλα αυτά το γεγονός του θανάτου, ιδιαίτερα στις δυτικές κοινωνίες αντιμετωπίζεται ως ταμπού (Χατζόπουλος, 2021).

Στην παρούσα εισήγηση θα προσπαθήσουμε να διερευνήσουμε τους λόγους που ο άνθρωπος ατομικά και συλλογικά προσπαθεί να αποκρύψει τον θάνατο, να τον απομακρύνει, να τον καταστήσει αθέατο. Θα προσπαθήσουμε επίσης να διερευνήσουμε τις συνέπειες που αυτή η απόκρυψη έχει στη ψυχική ζωή και στην εργασία μας ως ομαδικοί αναλυτές.

31/08/2024
& 1/09/2024

Αρχαιολογικός χώρος
Λοδώνης

Κατερίνα Μήλιου
Κλινικός Ψυχολόγος MSc, Ψυχοθεραπεύτρια

Τέχνη και Καταστροφικότητα: Η Τέχνη της ζωγραφικής ως μέσον έκφρασης της καταστροφικότητας και ως μέσον επούλωσης των τραυμάτων από την καταστροφικότητα

«Η εξέλιξη της ζωγραφικής στο πρώτο της στάδιο έχει ένα δρόμο ονείρου, ξεκινά από τη βρεφική ηλικία, ως μια απλή αισθησιοκινητική εκφόρτιση που δίνει ικανοποίηση με την επαφή με το περιβάλλον και με την αναγνώριση της αιτιακής σχέσης ανάμεσα στην κίνηση και στο ίχνος που δημιουργείται και αφήνεται στο περιβάλλον» (Κ. Μαζαράκη, 1987). «Είναι πάνω απ' όλα, κίνηση... και ικανοποίηση το παιδί να αφήνει ένα ίχνος, να λερώνει μια επιφάνεια... μια συμβολική κατάληψη του σύμπαντος μέσω της καταγραφής του συμβολικού τραυματισμού του αντικειμένου... μια συμβολική κατάληψη του κόσμου των μεγάλων που τόσο θαυμάζει το μικρό παιδί.... αντιστοιχεί στο πρωκτικό στάδιο και σε σαδιστικά στοιχεία που ενυπάρχουν σ' αυτό, όπου το παιδί νιώθει ηδονή να λερώνεται και να λερώνει εκφορτίζοντας έτσι βίαια την επιθετικότητά του» (F. D. Meredieu, 1981).

Με την ανακοίνωση αυτή θα επιχειρηθεί να δειχθεί η αλληλένδετη φύση της Τέχνης της ζωγραφικής με την «επιθετική» ορμή του ανθρώπου, που αν και διαφοροποιημένη, αποτελεί τη ρίζα από την οποία φύεται η Καταστροφικότητα. Το πώς η μία μπορεί να εκφράζει την άλλη ή ακόμη και να αποτελεί μέρος της άλλης, ειδικά με τα σύγχρονα κινήματα Τέχνης. Αλλά και το πώς η Τέχνη και ειδικότερα η Τέχνη της ζωγραφικής καθίσταται ένα μέσον επούλωσης των τραυμάτων που δημιουργούνται από την Καταστροφικότητα τόσο σε συλλογικό, σε ομαδικό όσο και σε ατομικό επίπεδο.

Αλεξάνδρα Μάρκοβιτς
Ιατρός, Ομαδική Αναλύτρια

Διαχρονικές Θεωρήσεις της Διαταραχής Μετατραυματικού Στρες στις μεταπολεμικές κοινωνίες

Στην παρούσα ανακοίνωση αρχικά θα αναφερθούμε στην κατανόηση της Διαταραχής Μετατραυματικού Στρες, τόσο στην σύγχρονη ψυχιατρική που είναι γνωστή ως DPTS, όσο και στις κοινωνίες της αρχαίας Μεσοποταμίας, της αρχαίας Σπάρτης, του Μεσαίωνα αλλά και του 20ου αιώνα.

Στη συνέχεια θα μελετήσουμε τις 'θεραπευτικές' αντιμετωπίσεις της διαταραχής αυτής από διάφορες κοινωνίες ως τα τέλη του 19ου αιώνα και ακολούθως στις οργανωμένες θεραπείες, ειδικά ομαδικού τύπου.

Ειδικότερα θα παρακολουθήσουμε τη διαμόρφωση, από τον S.H. Foulkes, της ομαδικής ανάλυσης ως θεραπευτικής μεθόδου, που σε μεγάλο μέρος είναι βασισμένη στην εμπειρία του στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Northfield, κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και ύστερα. Μαζί με άλλους σημαντικούς συναδέλφους, όπως τους Bion, Rickman, Main, Bridger και de Maré, θεράπευε τους στρατιώτες που 'εκτροχιάστηκαν' από την μάχη, με σκοπό να γυρίσουν το συντομότερο στο μέτωπο.

Έχοντας διαφορετικές προσεγγίσεις ως ψυχίατροι και ψυχαναλυτές είχαν, ωστόσο, ένα κοινό σημείο. Γνωρίζοντας ότι οι μικρές στρατιωτικές ομάδες έχουν ζωτική σημασία και πως στις ένοπλες δυνάμεις ο στρατιώτης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους συντρόφους του, ο Foulkes και οι συνάδελφοί του βασίστηκαν στις ομάδες ως κύριο βοήθημα στη θεραπεία.

Τέλος, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι παράλληλα ίδρυσαν και μία θεραπευτική κοινότητα που βασίστηκε στις αρχές της κοινοτικής ζωής, της συνεργατικότητας και της αλληλεγγύης.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

* Οι Λυριστές

Τραγούδι: **Σοφία Καρακούτα**
Λύρα: **Ευαγγελία Κοφαλίδου**
Λύρα, Βάρβιτος, τραγούδι:
Νίκος Ξανθούλης

--

Dr. Nikos Xanthoulis, composer, lyrist
Associate Researcher with the Academy
of Athens
Correspondent Member at the
Archaeological Institute of America

** Θεατρική Συμπαιγνία

Αφηγούνται οι ηθοποιοί: **Γιολάντα Καπέρδα, Βασίλης Σιάφης**

Αποσπάσματα από:

- Νέκεια (Ομήρου Οδύσσεια, μετάφραση Ζήσιμος Σίδερης)
- Ευμενίδες Αισχύλου (μετάφραση Κώστας Γεωργουσόπουλος)
- Αντιγόνη Σοφοκλή (μετάφραση Ι.Ν Γρυπάρης, Μ. Βολανάκης και Νίκος Παναγιωτόπουλος)
- Τρωάδες Ευριπίδη (μετάφραση Παντελής Μπουκάλας).

*** Χαρακτικά έργα της χαράκτριας **Ράνιας Σταθοπούλου**,
Επικουρης Καθηγήτριας Σχολής Καλών Τεχνών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

**** Γλυπτικές συνθέσεις του ερασιτέχνη δημιουργού
Παναγιώτη Μπάκα.

***** Χρηστήρια ελάσματα από τη Δωδώνη με αρ. ευρ. AMI 8995,
11479 και 12935
Credit line: Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων/ Ephorate of
Antiquities of Ioannina.
Copyright © ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ/ ΟΔΑΠ/
© Hellenic Ministry of Culture/ HOCRED.

*Την επιλογή των ελασμάτων έκανε η αρχαιολόγος Δρ. Ελένη Βασιλείου,
αρχαιολόγος, με γνώμονα την αναφορά τους σε καταστροφές.*

**Το Συμπόσιο τιμά με τον τρόπο αυτό την σημαντική ελληνική εγγραφή στο
Διεθνές Ευρετήριο της UNESCO "Μνήμη του κόσμου" των μολυβδίνων
χρηστηρίων ελασμάτων του Μαντείου της Δωδώνης.**